

bijeenkomst van de GAC konden verenigen. Op die 31ste werd overigens in de notulen vermeld:

'Gezien de door de regering geuite verwachting o.a. van 'politieke' adviezen van de zijde der GAC als geheel, achten vele groepen het ongewenst dat een deputatie met een dergelijke opdracht gezonden wordt, aangezien zij zich *als groep* niet politiek representerend achten.'¹

Over al deze verdeeldheid was in de illegale pers niets geschreven. Dat zwijgen nu werd door Bruins Slot doorbroken: het nummer van *Trouw* dat eind oktober verscheen, bevatte een artikel van zijn hand (uiteraard anoniem)² waarin hij onder de titel 'Illegaliteit en Politiek' duidelijk maakte dat zijns inziens de illegaliteit als zodanig niet tot uitspraken over naoorlogse politieke kwesties gerechtigd en in staat was. 'Gedurende het laatste half jaar is', zo las men,

'in toenemende mate bij een deel der ondergrondse groepen het streven geopenbaard om de illegaliteit als geheel (derhalve alle illegale bewegingen gezamenlijk) te maken tot een politieke factor na de oorlog. Men wil dan als het ware de illegaliteit naar voren schuiven als, zo niet *de* representante, dan toch een der allervoornaamste representanten van de gezamenlijke politieke meningen in Nederland na de oorlog.

Dit streven wordt gesteund door het feit dat er in regeringskringen te Londen op het ogenblik blijkbaar denkbeelden leven die ook tot Nederland doordringen, die van dezelfde opvatting uitgaan.

Men meent in Londen blijkbaar dat men uit de illegaliteit een getrouw beeld kan krijgen van ons volk zoals het nu denkt en zoals het tegenover de grote vraagstukken van onze tijd staat.

Er zijn twee redenen waarom naar onze mening deze opvatting van de illegaliteit onjuist is en de illegaliteit als geheel zich moet onthouden van de problemen der naoorlogse politiek.

De eerste reden is gelegen in de aard en de wijze van samenstelling van onderscheidene illegale groepen die met politieke bemoeienis onverenigbaar zijn. Hier gaat het dus om een verkeerde visie op de aard der illegaliteit zelve.

De andere reden is gelegen in het feit dat de politieke meningsvorming ten aanzien van naoorlogse vraagstukken in Nederland maar zeer ten dele door de illegaliteit wordt tot stand gebracht. Hier gaat het dus om een verkeerde visie op ons nationaal-politieke geheel.

Wat het eerste betreft. Van het gezichtspunt der politiek uit bevat de illegaliteit twee soorten van groepen. De eerste soort bestaat uit bladen en andere illegale

¹ A.v., 31 okt. 1944. ² *Trouw*, II, 15 (eind okt. 1944), p. 3-4.